

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. №389-VIII, станом на 27.07.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 08.10.2024)
3. Воєнні злочини проти довкілля. Статистика. SaveEcoBot. URL: <https://www.saveecobot.com/features/environmental-crimes>.
4. Миргородська, К. М., & Логінова, М. В. (2024). ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. *РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ*, 192.
5. Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001 р. №2341-III, станом на 07.09.2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3040> (дата звернення 08.10.2024)

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПРИ ВІДБУДОВІ МАЛИХ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

*Васюта А.В., здобувач першого рівня вищої освіти,
Ричак Н.Л., доц., к.г.н.,
Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна,
rychak@karazin.ua*

Сьогодні усі міста України знаходяться у екологічній кризі. Можна дискутувати про величину кризи, можливості виходу із криз, пошук дієвих шляхів та їх реалізація. Але, без заперечення, малі українські міста, на разі, найбільше потерпають. У довоєнний час, при формуванні ринкових основ господарювання створили самостійний цілісний господарський комплекс, але це не призвело до позитивних зрушень у природокористуванні і природоохоронній діяльності. У сучасних умовах ми маємо застарілі, неефективні механізми відновлення, недостатню правову базу для природоохоронної діяльності та систему управління. Сучасні вимоги суспільства потребують виробити національну програму екологічного оздоровлення, яка з часом може стати базою поступового нормування всіх компонентів природних комплексів. Від успішного вирішення застарілих проблем та проблем, які підготувало сьогодні, залежить здоров'я суспільства, продуктивність праці та безпечний стан довкілля. При цьому необхідно всебічно враховувати особливості природи і клімату, не повинно бути єдиного стандарту при проєктуванні (відновленні) міст з різними природними умовами.

Актуальність дослідження полягає у тому, що сьогодні малим містечкам бракує водних ресурсів, особливо для якісного питного водозабезпечення,

недостатня площа зелених насаджень рекреаційного призначення, є проблеми з забезпеченням роботи системи водовідведення, складових комплексу управління відходами, і загалом, характерна відсутність належних природоохоронних систем.

Мета роботи – врахувати екологічну складову малих українських міст при їх відновленні, зважаючи на європейський досвід.

Завдання роботи - передбачає розглянути екологічні проблем малих українських міст та шляхи їх вирішення, враховуючи екологічний досвід країн Європи.

Об'єкт дослідження - урбоєкогеосоціосистеми малого міста Решетилівка Полтавської області.

Для результативності роботи ми створили алгоритм дій, дотримуючись якого буде враховано та реалізовано екологічний аспект при відновленні малих міст. На нашу думку, слід першочергово надати екологічну оцінку стану міста як урбоєкогеосоціосистеми, визначити слабкі місця, окреслити невирішені екологічні питання. По-друге, опрацювати практичний досвід відновлення міста європейських країн. І по-третє, обрати найкращі і дієві рішення для втілення їх при відновленні українських малих міст з урахуванням екологічної складової, запитів суспільства та вимог економіки.

Територія міста Решетилівка має площу 983,73 га. Забудованою є біля 48% території, що вважається середнім рівнем освоєння території міста. Житлова забудова в місті займає близько 43% території міста У місті відбувається освоєння сільськогосподарських земель під житлову-громадську забудову, вуличну мережу. Площа зелених насаджень займає лише 18% міста. На території «умовної агломерації» Решетилівки питання щодо забруднення атмосферного повітря є досить актуальним. На території та поблизу знаходяться автошляхи МО 3 та Н 31, що характеризуються щільним транспортним трафіком. У місті розташовані автозаправні та газозаправні станції, що в своїй роботі продукують викиди в повітря шкідливих речовин. У м. Решетилівка розташована одна станція моніторингу атмосферного повітря. Основним джерелом забруднення в місті вважається транспорт, бо роботу підприємств "Маслозавод", "Хлібзавод", "Цегельний завод" призупинено. Тому ІЗА Решетилівки є низьким. На території містечка підземні води розташовані кількома горизонтами і забезпечують потреби населення району прісною та якісною питною водою. Особливо важливим залишається питання збереження у доброму екологічному стані і дотримання збалансованого водокористування підземних вод. Сучасний стан підземних вод обумовлюється інтенсивністю їх експлуатації та характером господарської діяльності. Поширеними є випадки протиправного використання водних ресурсів. Територія міста характеризується низкою несприятливих екзогенних процесів антропогенного та техногенного характеру, що зумовили підвищену складність інженерно-геологічних умов освоєння території. Це, поряд з іншими чинниками, значно ускладнює територіально-планувальні можливості міста. Низинність території зумовлює розвиток процесів заболочення, якого зазнає низька заплава, зрізана

затоками і старицями, та подові ділянки надзаплавних терас - біля 10% території міста. Території з рівнем ґрунтових вод до 2,5 м вважаються підтопленими. В цілому, в місті підтоплено більше 70% території. Ділянки борової тераси, літологічно представлені піщаними відкладами, легко піддаються вітровій ерозії і потребують закріплення.

Зелена зона міста представлена об'єктами загального користування з озеленими територіями - парки (64,3 га), сквери (5,38 га), лісові насадження, що складає 13.5м²/особу. Зона рекреації і зелених насаджень, відповідно до проектних пропозицій, об'єднує всю сельбищну територію міста єдиною системою зелених насаджень від парків, скверів та бульварів, прилеглих до центру міста, до центрів окремих житлових утворень та внутрішніх мікрорайонних зелених насаджень. Згідно проекту Генерального плану міста Решетилівка, з урахуванням розвитку та відновлення міста, передбачається розширення площі зелених насаджень загального користування до 224,85 га та збільшення площі озеленення на 1особу до 21 м². Особливу увагу приділено облаштуванню берегів річки Говтва та створення рекреаційних зон. На території лісового масиву по вул. Покровська планується організація лісопарку із створенням екологічних стежок та організованих майданчиків відпочинку.

Аналізуючи європейський досвід, визначено такі основні принципи екологічно безпечного міста (на прикладі м. міста Решетилівка): територія має бути забезпечена якісними, достатніми за своєю потужністю джерелами водопостачання та місцями для відводу каналізації; територія повинна мати розміри, що забезпечують можливість перспективного розвитку міста, житлові райони мають бути зручними, зі зручною мережею пішохідних та велосипедних доріжок; територія має бути забезпеченою правильною та безпечною логістикою; впровадження сучасного комплексу управління побутовими відходами; організація сучасних рекреаційних територій.

Один із перспективних способів застосування європейського досвіду для малих містечок України- це проведення ревіталізації промислових територій Решетилівки. Це звільнення деградованих (або депресивних) територій від кризи за допомогою проектів, які об'єднують дії для добробуту місцевої громади, простору і місцевої економіки (в цілому), територіально сфокусовані і здійснюються у співпраці з місцевою громадою, це вирішення типової проблеми, пов'язаної із засміченням та не упорядкованістю малих міст. Коефіцієнт корисної дії для впорядкування міста полягає у перетворенні занедбаних територій на сквери та місця для відпочинку і спортивних занять. За таких умов місто починає розвиватися. Для відновлення занедбаних територій найбільшу цікавість представляє італійський проект «Другий шанс», направлений на забезпечення сталого розвитку міст шляхом ревіталізації. Мета його в тому, щоб направити процеси спорудження житлових і інфраструктурних будівель, з великою кількістю незабудованого простору. Це означає повторне використання старих і закинутих будівель, занедбаних майданчиків, благоустрій прилеглих територій. Місто Решетилівка займає досить вигідне положення у системі автомобільного сполучення державного

рівня. Стрімке зростання рівня автомобілізації легкового автотранспорту обумовило новий підхід до проектування вуличної мережі м. Решетилівка. Проектом запропоновано розширити схему руху пасажирського транспорту та запропоновані маршрути по міським магістралям та магістралям районного значення; влаштування маршрутів пасажирського автотранспорту по кільцевому маршруту радіальним та змішаним маршрутами. Збільшити кількість зупинок громадського транспорту до 46, місце розташування яких забезпечить пішохідну доступність у зонах житлової забудови – 500-600 м, у зоні загальноміського центру – 250-300 м. Уздовж магістральних вулиць загальноміського та районного значення, житлових вулиць проектом передбачені велосипедні доріжки. Також передбачено прокладання велосипедних-доріжок вздовж р. Говтва від стадіону “Колос” до Решетилівського аграрного ліцею, яка пролягатиме вздовж річки та лісопарку.

В цілому, можна зробити висновок, що місто розвивається та не стоїть на місці. Влада міста займається на розробляє проекти з підвищення благоустрою Решетилівки. Досвід європейських країн є великою можливістю та прикладом для покращення малих українських міст. Підтримка країн Європи є важливою у впровадженні «зелених» принципів у відбудові нашої країни без шкоди для довкілля.

ГІДРОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ ПОЛІГОНІВ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

*Вдовіна К.С., здобувач першого рівня освіти,
Лежнева О.І., доц., к.т.н.*

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна*

Основним фактором впливу полігонів ТПВ на навколишнє середовище є фільтрат. Фільтрат – це стічні води, що виникають в результаті інфільтрації атмосферних опадів у тіло полігону, які концентруються в його підшві [1].

Фільтрати звалищ ТПВ відрізняються різноманіттям вміщених в них забруднюючих компонентів, серед яких важкі метали, галогенопохідні, біологічноокисні органічні речовини, азот в різних формах, розчинники, солі та ін. Фахівці відзначають, що знешкодити фільтрати важче, ніж обробити каналізаційні стоки: фільтрати можуть мати в 200 разів вище хімічне споживання кисню (ХСК), а їхній склад і об’єм змінюються в досить широкому діапазоні як по роках, так і за сезонами року. Досить часто технології, розроблені для обробки фільтрату одного звалища, втрачають свою ефективність в міру її старіння і не завжди можуть бути застосовані на іншому